

૯. પાક સરંક્ષણના ઉપાયો

કોઈ પણ પાક અથવા ફળાઉ ઝાડ પર છંટકાવ માટે ઘરે જ દવાઓ બનાવવી.

૧. નીમાસ્ર:

ચૂસીયા પ્રકારની જીવાતો અને નાની ઈયળોના નિયંત્રણ માટે

રીત: પાંચ કિ.ગ્રા. લીમડાના લીલા પાન અથવા પાંચ કિ.ગ્રા. સૂકાયેલી લીંબોળી લઈ, ખાંડીને રાખવી. ૧૦૦ લીટર પાણીમાં આ ખાંડેલ લીમડો અથવા લીંબોળીનો પાવડર નાખો. એમાં ૫ લીટર ગૌમૂત્ર નાખો અને ૧ કિ.ગ્રા. દેશી ગાયનું છાશ ભેળવવું. લાકડીથી આને મિશ્ર કરી ૪૮ કલાક સુધી ઢાંકીને રાખવું. દિવસમાં ત્રણ વખત હલાવવું અને ૪૮ કલાક પછી આ મિશ્રણને કપડાથી ગાળી લેવું. હવે પાક પર છંટકાવ કરો.

૨. બ્રહ્માસ્ર:

કીટકો, મોટી જીવાતો અને ઈયળો માટે.

રીત: ૧૦ લીટર ગૌમૂત્ર લો, તેમાં ૩ કિ.ગ્રા. લીમડાના પાન ખાંડીને નાખો. એમાં ૨ કિ.ગ્રા. કરંજના પાન નાખો. જો કરંજના પાન ન મળે તો ૩ કિ.ગ્રા. લીમડાના પાનની જગ્યાએ ૫ કિ.ગ્રા. લીમડાના પાન નાખો, તેમાં ૨ કિ.ગ્રા. સીતાફળના પાન ખાંડીને નાખો. ત્યાર બાદ તેમાં ૨ કિ.ગ્રા. સફેદ ધતુરાના ૨ કિ.ગ્રા. પાન ખાંડીને ઉમેરો. હવે આ મિશ્રણને ગૌમૂત્રમાં ભેળવી અને ઢાંકીને ઉકાળવું. આશરે ૩-૪ વખત ઉભરા આવ્યા પછી તેને ઉતારી લો. ૪૮ કલાક સુધી તેને ઠંડુ થવા દેવું. પછી કપડાથી ગાળીને કોઈ મોટા વાસણમાં ભરીને રાખો. આ થઈ ગયું બ્રહ્માસ્ર તૈયાર. ૧૦૦ લીટર પાણીમાં ૨-૨.૫ લીટરના પ્રમાણમાં ભેળવીને પાક પર છંટકાવ કરો.

૩. અગ્નિ અસ્ર (અગ્ન્યસ્ર):

વૃક્ષના થડ અથવા ઢાંડીઓમાં રહેતાં કીટકો, કળીઓમાં રહેતી જીવાતો, ફળોમાં રહેતી જીવાતો, કપાસના કાલામાં રહેતી જીવાતો તેમજ બધા પ્રકારની મોટી જીવાતો અને ઈયળો માટે.

રીત: ૨૦ લીટર ગૌમૂત્ર લો, તેમાં અડધો કિ.ગ્રા. લીલા મરચા ખાંડીને નાખો. અડધો કિ.ગ્રા. લસણ ખાંડીને નાખો. ૫ કિ.ગ્રા. લીમડાના પાન ખાંડીને ઉમેરવા અને આ મિશ્રણને લાકડીથી હલાવવું અને એક વાસણમાં ઉકાળવું. આશરે ૪-૫ વખત ઉકાળ્યા પછી ઉતારી લો. ૪૮ કલાક સુધી તેને ઠંડુ પડવા દેવું. ૪૮ કલાક પછી આ મિશ્રણને કપડાથી ગાળીને એક વાસણમાં ભરીને રાખો. ૧૦૦ લીટર પાણીમાં ૨-૨.૫ લીટરના પ્રમાણમાં ભેળવીને પાક પર છંટકાવ કરો.

૪. ફૂગનાશક: ફૂગનાશક દવા.

રીત: ૧૦૦ લીટર પાણીમાં ત્રણ લીટર ખાટી છાશ અથવા લસી ભેળવીને પાક ઉપર છંટકાવ કરો. આ ફૂગનાશક છે, સજીવક છે અને વિષાણુરોધક છે. ખૂબજ સારું કામ કરે છે.

૫. દશપર્ણી અર્ક દવા:

એક પીપ અથવા માટીના વાસણમાં ૨૦૦ લીટર પાણી લો. તેમાં ૧૦ લીટર ગૌમૂત્ર નાખો. ૨ કિ.ગ્રા. દેશી ગાયનું છાશ નાખી બરાબર મિશ્ર કરો. ત્યાર પછી એમાં ૫ કિ.ગ્રા. લીમડાની નાની નાની ડાળીઓના કટકા કરીને નાખો, તેમજ ૨ કિ.ગ્રા. સીતાફળના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. કરંજના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. એરંડાના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. ધતુરાના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. બીલીના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. મઢારના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. બોરના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. પપૈયાના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. બાવળના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. જામફળના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. જાસૂદના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. તરોટેના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. બાવચીના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. આંબાના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. કરેણના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. દેશી કારેલાના પાન, ૨ કિ.ગ્રા. ગલગોટા છોડના ટુકડા ઉમેરો. ઉપર જણાવેલ વનસ્પતિઓમાંથી કોઈપણ દશ વનસ્પતિ નાખો. જો આપના વિસ્તારમાં બીજી ઔષધીય વનસ્પતિઓની જાણ હોય તો તેના પણ પાન લેવા. ત્યાર પછી અડધાથી એક કિ.ગ્રા. ખાવાની તમાકુ અને અડધો કિ.ગ્રા. તીખા મરચાની ચટણી નાખવી. તે પછી એમાં ૨૦૦ ગ્રામ સુંઠનો પાઉર તેમજ ૫૦૦ ગ્રામ હળદરનો પાવડર નાખવો, હવે તેને લાકડીથી હલાવવું, હવે આ મિશ્રણને છાંયામાં રાખી દિવસમાં ૨ વખત સવાર અને સાંજ લાકડીથી હલાવવું. આ મિશ્રણને વરસાદના પાણી તેમજ તડકાથી

બચાવવું. આ મિશ્રણને તૈયાર થવામાં ૪૦ દિવસ લાગે છે. ત્યાર બાદ તેને કપડાથી ગાળી અને વાસણમાં ઢાંકીને રાખવું. આ મિશ્રણને છ માસ સુધી રાખી શકાય. ૨૦૦ લીટર પાણીમાં ૫ થી ૬ લીટર દશપણી અર્ક જીવાતના નિયંત્રણ માટે છાંટવું. આ ખૂબજ સરળ અને અસરકારક છે.

કોઈ પણ પાક અથવા ફળાઉ ઝાડ ઉપર કીટનાશક દવા છાંટવા માટે ઘરે બેઠા દવા બનાવો.

૧. દશપણી અર્ક દવા : દરેક પ્રકારની ચૂસીયા જીવાતો અને બધા પ્રકારની ઈયળોના નિયંત્રણ માટે.

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	પાણી	૨૦૦ લીટર
૨	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૧૦ લીટર
૩	દેશી ગાયનું છાણ	૨ કિ.ગ્રા.
૪	હળદરનો પાવડર	૫૦૦ ગ્રામ
૫	આદુની ચટણી	૫૦૦ ગ્રામ
૬	હીંગનો પાવડર	૧૦ ગ્રામ
૭	ખાવાની તમાકુનો પાવડર	૧ કિ.ગ્રા.
૮	તીખા લીલા મરચાની ચટણી	૧ કિ.ગ્રા.
૯	લસણની ચટણી	અર્ધી કિ.ગ્રા.
૧૦	લીમડાના ઝાડની નાની નાની ડાળીઓ	૨ કિ.ગ્રા.
૧૧	કરંજના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૨	એરંડાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૩	બીલીના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૪	આંબાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૫	ધતુરાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૬	તુલસીની ડાળીઓ ફૂલ-પાન સહિત	૨ કિ.ગ્રા.

૧૭	જામફળના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૮	દેશી કારેલાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૧૯	પપૈયાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૨૦	હળદરના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૨૧	આદુના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૨૨	બાવળના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૨૩	સીતાફળના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૨૪	સુંઠનો પાવડર	૨૦૦ ગ્રામ

ઉપર દર્શાવેલ વનસ્પતિઓમાંથી કોઈપણ ૧૦ નાખવાની છે, પહેલી પાંચ મહત્વની છે.

રીત: ઉપર દર્શાવેલ બધી વનસ્પતિઓ એક પીપમાં નાખી લાકડીથી ઘડીયાળના કાંટાની દિશામાં દિવસમાં બે વખત એટલે કે સવાર-સાંજ હલાવવું. આ મિશ્રણને છાંયામાં રાખવું અને પાણી તેમજ તડકાથી બચાવવું. આ દવાને તૈયાર થવા માટે ૪૦ દિવસ રાખો ત્યાર બાદ કપડાથી ગાળી સંગ્રહ કરો.

ઉપયોગની સમય મર્યાદા : ૬ મહિના

છંટકાવ પાણી : ૨૦૦ લીટર

દશપર્ણી દવા : ૫/૬ લીટર

૨. બ્રહ્માસ્ત્ર : મોટા કીડા-મકોડાના નિયંત્રણ માટે

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૧૦ લીટર
૨	લીમડાના પાન ખાંડીને	૫ કિ.ગ્રા.
૩	સફેદ ધતુરાના પાન ખાંડીને	૨ કિ.ગ્રા.
૪	સીતાફળના પાન ખાંડીને	૨ કિ.ગ્રા.
૫	કરંજ	૨ કિ.ગ્રા.
૬	જામફળના પાન	૨ કિ.ગ્રા.

૭	એરંડાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.
૮	પપૈયાના પાન	૨ કિ.ગ્રા.

રીત: ઉપર દર્શાવેલમાંથી કોઈપણ ૫ વનસ્પતિઓનું ખાંડણ ગૌમૂત્રમાં મિશ્ર કરી વાસણમાં ઢાંકીને ઉકાળવું, ૪ વખત ઉકાળ્યા પછી ૪૮ કલાક સુધી રાખીને કપડાથી ગાળવું અને ઢાંકીને રાખવું. આ દવા - બ્રહ્માશ્વ તૈયાર છે. ૧૦૦ લીટર પાણીમાં ૨-૩ લીટર બ્રહ્માશ્વ ભેળવીને છાંટવું. આ મિશ્રણને ૬ મહિના સુધી રાખી શકાય છે.

૩. નિમાશ્વ : રસ યૂસવાવાળા કીટકો અને નાની જીવાતોના નિયંત્રણ માટે

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	લીમડાના પાન અને લીંબોળી ખાંડીને	૫ કિ.ગ્રા.
૨	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૫ લીટર
૩	દેશી ગાયનું છાણ	૧ કિ.ગ્રા.
૪	પાણી	૧૦૦ ગ્રામ

રીત: ઉપરોક્ત સામગ્રીને એક પીપમાં નાખીને ૪૮ કલાક સુધી રાખવી, દિવસમાં ત્રણ વખત લાકડીથી હલાવવું પછી કપડાથી ગાળીને છંટકાવ કરવો.

૪. અગ્નિ અશ્વ : પાનમાં કાણાં કરતાં કીટકો, ફળોમાં રહેતી જીવાતો તેમજ બધા પ્રકારના મોટા કીટકોનું નિયંત્રણ કરવાની દવા.

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૧૦ લીટર
૨	તીખા લીલા મરચા ખાંડીને	અર્ધો કિ.ગ્રા.
૩	લસણ ખાંડીને	અર્ધો કિ.ગ્રા.
૪	લીમડાના પાન ખાંડીને	૫ કિ.ગ્રા.
૫	ખાવાની તમાકુ	૧ કિ.ગ્રા.

રીત: ઉપરોક્ત સામગ્રીને ભેળવીને ઉકાળવું, ૪ વખત ઉકાળ્યા બાદ વાસણમાં રાખવું. ૪૮ કલાક સુધી ઠરવા દેવું અને ગાળવું. ૧૦૦ લીટર પાણીમાં ૨-૩ લીટર અગ્ન્યસ્ત્ર ભેળવવું. ઉપયોગની સમય મર્યાદા ૩ મહિના. શિષ્સ માટે ૨૦૦ લીટર પાણી, ૧.૫ લીટર બ્રહ્માસ્ત્ર, ૧.૫ લીટર અગ્નિઅસ્ત્ર ભેળવીને છાંટવું.

૫. કૂંગનાશક દવા

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	પાણી	૧૦૦ લીટર
૨	ખાટી છાશ	૩ લીટર

રીત: ઉપરોક્ત જણાવ્યા પ્રમાણેની બંને વસ્તુઓ ભેળવીને છંટકાવ કરવો જોઈએ. ખૂબજ સારી કૂંગનાશક દવા છે.

ખાતર બનાવવાની રીત :

૧. જીવામૃત (જીવ અમૃત, દેશી ખાતર)

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	દેશી ગાયનું છાણ	૧૦ કિ.ગ્રા.
૨	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૮-૧૦ લીટર
૩	ગોળ	૧-૨ કિ.ગ્રા.
૪	ચણાનો લોટ	૨ કિ.ગ્રા.
૫	મોટા ઝાડ નીચેની માટી	એક મુઠ્ઠી
૬	પાણી	૨૦૦ લીટર

રીત: ઉપરોક્ત બધી વસ્તુઓને એક પીપમાં ભેળવી અને ૨ થી ૭ દિવસ સુધી છાયામાં રાખવી. દિવસમાં બે વખત સવાર સાંજ ઘડીયાળનાં કાંટાની દિશામાં લાકડી વડે હલાવવું. પીપને કોથળાથી ઢાંકી દો. ૧૫ દિવસ સુધી ઉપયોગ કરી શકાય.

૨. બીજામૃત (બીજામૃત)

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	દેશી ગાયનું છાણ	૫ કિ.ગ્રા.
૨	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૫ લીટર
૩	ઠરેલ ચુનો અથવા કળી ચુનો	૨૫૦ કિ.ગ્રા.
૪	પાણી	૨૦૦ લીટર

રીત: ઉપરોક્ત તમામ વસ્તુઓને પીપમાં ભેળવી ૨૪ કલાક સુધી રાખો, દિવસમાં ૨ વખત લાકડીથી હલાવવું. હવે આ મિશ્રણને બીજ ઉપર નાખી છાંયામાં રાખ્યા બાદ સૂકવીને વાવવા.

૩. ગોળ/જળામૃત

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	જૈવિક ગોળ	૩-૫ કિ.ગ્રા.
૨	ચણાનો લોટ	૧ કિ.ગ્રા.
૩	છાણ	૧૦ કિ.ગ્રા.
૪	સરસવનું તેલ	૨૦૦ ગ્રામ
૫	પાણી	૨૦૦ લીટર

રીત: સરસવના તેલમાં છાણ અને ચણાનો લોટ સારી રીતે ભેળવો. હવે ગોળ સહીત બધી સામગ્રીને ૨૦૦ લીટર પાણીમાં ભેળવવી અને ઢાંકીને છાંયામાં રાખવી. ૨૪ કલાકમાં ગોળ/જળામૃત તૈયાર થઈ જાય છે.

૪. જવેરલીક

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	એક વર્ષ જુના છાણા	૧૫ કિ.ગ્રા.
૨	પાણી	૧૦૦ લીટર

રીત: ઉપરોક્ત વસ્તુઓને પીપમાં નાખીને ૪ દિવસ સુધી ઢાંકીને છાંયામાં રાખવું, જવૈરલીક મિશ્રણ તૈયાર થઈ જશે.

૫. ઘનજીવામૃત લાડુ

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	દેશી ગાયનું છાણ	૧૦૦ કિ.ગ્રા.
૨	ગોળ	૨ કિ.ગ્રા.
૩	ચણાનો લોટ	૨ કિ.ગ્રા.
૪	ખેતરના શેઢાની માટી	એક મુઢી
૫	ગૌમૂત્ર	થોડુંક

રીત: ઉપરોક્ત બધી વસ્તુઓને સારી રીતે ભેળવી ગુંદવું જેથી ઘનજીવામૃત બની જાય, તેને ૨ દિવસ સુધી છાયડામાં ઢાંકીને રાખ્યા બાદ પાણીનો છંટકાવ કરવો. જેથી તેમના લાડુ સારી રીતે બની શકે.

૬. લીમડાની પેસ્ટ

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	દેશી ગાયનું છાણ	૧૦૦ કિ.ગ્રા.
૨	પાણી	૫૦ લીટર
૩	દેશી ગાયનું ગૌમૂત્ર	૨૦ લીટર
૪	દેશી ગાયનું છાણ	૨૦ કિ.ગ્રા.
૫	લીમડાની નાની નાની ડાળીઓ	૧૦ કિ.ગ્રા.
૬	સીતાફળની નાની નાની ડાળીઓ	૧૦ કિ.ગ્રા.

રીત: ઉપરોક્ત વસ્તુઓને ભેળવવી. ૪૮ કલાક કોથળામાં ઢાંકીને રાખો. લીમડાની પેસ્ટ તૈયાર થઈ જશે.

૭. સમઘાન્ય: ફળ, શાકભાજી અને દાણાંમાં ચમક લાવવા માટે.

ક્રમ	જરૂરી વસ્તુ	પ્રમાણ
૧	તલના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૨	મગના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૩	અડદના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૪	વટાણાના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૫	કોફીના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૬	મઠના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૭	ચણાના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ
૮	ઘઉંના દાણાં	૧૦૦ ગ્રામ

રીત: એક નાની વાટકીમાં તલના ૧૦૦ ગ્રામ દાણાં લઈ તેમાં એટલા પ્રમાણમાં પાણી નાખો કે જેથી બધા દાણાં પાણીમાં પલળી જાય. આને ઘરની અંદર રાખવું.

બે દિવસ પછી મોટી વાટકી લો. તેમાં ૧૦૦ ગ્રામ મગના આખા દાણાં નાખો અને ૧૦૦ ગ્રામ અડદના આખા દાણાં, ૧૦૦ ગ્રામ વટાણાં, ૧૦૦ ગ્રામ કોફી, ૧૦૦ ગ્રામ મઠ, ૧૦૦ ગ્રામ ચણા અને ૧૦૦ ગ્રામ ઘઉંનાં દાણાં ભેળવો.

આ બધાને સારી રીતે ભેળવી તેમાં એટલું પાણી ઉમેરો કે જેથી તે સારી રીતે પલળી જાય. ત્યાર બાદ તેને ઘરની અંદર રાખો.

ત્રણ દિવસ બાદ બધા દાણાંને બહાર કાઢી લો, ત્યાર બાદ કપડાની પોટલીમાં આ બધા દાણાંઓને બાંધવા અને તેમને અંકુરીત થવા માટે ઘરની અંદર રાખવા. જે પાણીમાં દાણાં પલાળેલા હતાં તે પાણીને પણ ઢાંકીને રાખો. પોટલીમાં રહેલ દાણાંમાં જ્યારે ૧ સે.મી. લંબાઈના અંકુર બહાર નીકળે ત્યારે પોટલી ખોલવી અને તેની ચટણી બનાવવી. ત્યાર બાદ ૨૦૦ લીટર પાણીમાં આ ચટણીને હાથ વડે સારી રીતે

ભેળવી અને પહેલા પલાળેલ પાણી પણ આમાં ભેળવવું. આ તૈયાર થયેલ મિશ્રણને ૨ કલાક સુધી રાખો. બે કલાક બાદ આ મિશ્રણને હલાવી કપડાથી ગાળી લેવું.

હવે ૪૮ કલાકની અંદર આનો છંટકાવ કરી દેવો. ચમત્કારી પરિણામ મળશે અને જ્યાં તેનો છંટકાવ કરેલ હશે ત્યાં ચમક આવી જશે.

જીવામૃત શા માટે કલ્પ્ય છે ?

હવે તમે વિચારવા લાગ્યા હશો કે, જો જીવામૃત આટલું બધું ચમત્કારીક પરિણામ દેવાવાળું છે તો શું આ પાકના મૂળમાં નાખવાનું કોઈ ખાતર છે ? હું તમને જણાવવા માંગુ છું કે જીવામૃત કોઈપણ છોડ-ઝાડને આપવા માટેનો કોઈ ખોરાક નથી. આ તો અસંખ્ય સૂક્ષ્મજીવાણુઓનો વિશાળ ભંડાર છે. આ બધા સૂક્ષ્મજીવાણુઓ જે પોષક તત્વ અલભ્ય હોય તેને લભ્ય બનાવે છે. બીજા શબ્દોમા આ સૂક્ષ્મજીવાણુઓ ખોરાક બનાવવાનું કામ કરે છે. એટલા માટે આપણે એને છોડ-ઝાડના ખોરાક બનાવનાર અથવા રસોયા પણ કહી શકીએ.

દેશી ગાયના એક ગ્રામ છાણમાં ૩૦૦-૫૦૦ કરોડ સુધી સૂક્ષ્મજીવાણુઓ હોય છે. જ્યારે આપણે જીવામૃત તૈયાર કરીએ છીએ તો તેમાં આપણે દેશી ગાયના ૧૦ કિ.ગ્રા. છાણને ૨૦૦ લીટર પાણીમાં ભેળવીએ છીએ. આવું કરવાથી માનીલો કે આપણે ૩૦ લાખ કરોડ જીવાણુઓ એમાં નાખી દીધા. ૨૦ મિનીટમાં આ જીવાણુઓ એમની સંખ્યા બમણી કરી દે છે. ૭૨ કલાક પછી એમની સંખ્યા અસંખ્ય થઈ જાય છે. આ જીવામૃતને જ્યારે આપણે પાણી સાથે જમીન પર નાખીએ તો એ ઝાડ-છોડને ખોરાક આપવામાં, પકાવવામાં અને તૈયાર કરવામાં લાગી જાય છે. જમીનમાં ગયા બાદ જીવામૃત એક બીજું કામકરે છે, આ જમીનની અંદર ૧૦ થી ૧૫ ફૂટ સુધીમાં સૂષુપ્ત અવસ્થામાં રહેલ દેશી અળસિયા તથા બીજા જીવજંતુઓને ઉપરની તરફ ખેંચીને કામે લગાડે છે.

